www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140

INTERNATIONAL BALKAN UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Research Article / Araştırma Makalesi

E-Sağlık Okuryazarlığı ve Çevrimiçi Sağlık Bilgisi Arama Davranışı Üzerine Bir Araştırma[*]

A Research on E-Health Literacy and Online Health Information Search Behavior

İsa Gül[**] - Sultan Demir[***] - İmran Coşkun[****]

Abstract: This study aimed to determine the e-health health levels of university students studying in the field of health sciences and to examine their online health information seeking behaviors. The research was planned in a descriptive and cross-sectional design. While the population of the research consists of 2012 students of Afyonkarahisar Health Sciences University Faculty of Health Sciences, 629 students form the sample. Questionnaire form was used as data collection tool in the research. The e-health literacy scale, which was adapted to Turkish, was used to measure e-health literacy. In order to determine the online health-seeking behaviors of the participants, categorical questions within the scope of the US National Cancer Institute Health Information National Trend Survey (HINTS) were used. The mean value of the e-health literacy scale in the study was found to be 3.74±0.67. In the study, a statistically significant difference was found between university students' grade level, continuous drug use and general health status variables and the mean scores of the e-health literacy scale. In online health seeking behaviors; 77.1% of them have Instagram, Facebook, Twitter etc. watched a video about health or illness with social media applications, 65.3% had any health-related software or application on their tablet or smartphone, 80.1% spent less than 1 hour searching for health information on the internet, 67%, It was determined that 8 of them moderately trust the information on health or medical issues on the internet and 58.6% find the internet useful when making decisions about their health. As a result, it has been determined that the e-health literacy level of university students in the field of health is sufficient, a significant majority of the students trust information about health and illness on the internet at a moderate level, and social media is an important source of information about health and illness.

Structured Abstract: With the development and spread of technology and the internet, people can access a lot of information in a very short time in daily life. Especially in electronic or digital media, there can be more

[*] Bu çalışma, 2-4 Haziran 2022 tarihleri arasında Bakü/Azerbaycan'da düzenlenen INCSOS-VII Karabağ Kongresi'nde sözlü olarak sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş hâlidir.

[**] Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi, Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü.
Corresponding Author: Asst. Prof. Dr., Afyonkarahisar Health Sciences University, Faculty of Health Science, Department of Healtcare Management.
ORCİD 0000-0002-9419-4816
isagul233@gmail.com
[***] Sağlık Yönetimi Lisans Mezunu, Manisa Şehir Hastanesi.
Bachelor of Healthcare Management, Manisa City Hospital.
ORCİD 0000-0001-6113-0720
sultandemir454545@gmail.com
[****] Sağlık Yönetimi Lisans Mezunu, Özel Akdeniz Sağlık Vakfı Yaşam Hastanesi.
Bachelor of Healthcare Management, Akdeniz Sağlık Vakfı Yaşam Hospital.
ORCİD 0000-0002-6966-5217
coskunimran07@gmail.com

Cite as/ Atıf: Gül, İ., Demir, S. & Coşkun, İ. (2022). E-Sağlık okuryazarlığı ve çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışı üzerine bir araştırma. *Turkish Studies*, *17*(7), 83-101. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.64602
Received/Geliş: 14 September/Eylül 2022
Accepted/Kabul: 25 December/Aralık 2022
Published/Yayın: 30 December/ Aralık 2022
Checked by plagiarism software
© Yazar(lar)/Author(s) | CC BY- NC 4.0

than one source and a lot of information on any subject. At this point, the application of health information on the internet without direct questioning, evaluation and expert opinion has the potential to adversely affect human health. As a matter of fact, e-health literacy is a concept that contributes to the "healthy" interpretation of health information in the electronic field. If individuals' e-health literacy levels can be increased, they can approach health information on the internet from different perspectives.

Health literacy means reaching the level of knowledge, personal skills and confidence to take action to improve individual and community health by changing personal lifestyles and living conditions (WHO, 2022). The concept of e-Health literacy was defined by Norman and Skinner as "the ability to search, find, understand and evaluate health information from electronic sources and apply the gained knowledge to address or solve a health problem" (Norman & Skinner, 2006b).

Health information seeking behavior is defined as individuals' conscious effort to obtain information about their health and diseases (Kilit & Eke, 2019). Within the framework of this definition, online health seeking behavior can be expressed as the process of individuals accessing this health information on the internet. The Internet is among the resources that individuals use as an easy, fast and practical method in their health behaviors. Therefore, it is necessary to consider and evaluate the benefit of information obtained from the internet, especially for therapeutic purposes, in terms of human health (Can vd., 2014).

The purpose of this research is to examine the e-health literacy levels and online health information seeking behaviors of university students studying in the field of health sciences. This research was designed as descriptive and cross-sectional. The population of the research is all 2012 students studying at Afyonkarahisar Health Sciences University Faculty of Health Sciences in the 2020-2021 academic year. There are nursing, healthcare management, nutrition and dietetics, physiotherapy and rehabilitation programs in the faculty. The research was completed by reaching 629 faculty students.

Questionnaire form was used as data collection tool in the research. The e-health literacy scale was developed by Norman & Skinner (2006a) The Turkish adaptation of the scale was made by Gencer (2017), and the Cronbach's α coefficient was found to be 0.886. In this study, Cronbach's α coefficient was calculated as 0.901. In the study, categorical questions were created using the US National Cancer Institute, Health Information National Trend Research, in order to determine the online health-seeking behaviors of the participants (HINTS, 2022). SPPS statistical package program was used in the data analysis of the research. The ethics committee approval required for the study was obtained with the decision of Afyonkarahisar Health Sciences University Clinical Research Ethics Committee dated Jun 4, 2021 and numbered 2021/355.

The mean score of the e-Health literacy scale was calculated as $\bar{x}$=3.74±0.67. In this study, university students' grade level of continuous drug use status and general health status variables with e-health literacy scale, a statistically significant difference between the average scores was found ($p<0.05$). In this study, e-health literacy scores did not differ significantly from demographic variables in terms of gender, department, family income status, chronic disease status and the presence of chronic patients in the family ($p>0.05$). In study, 67.8% of the participants moderately trust information about health or medical issues on the internet, 86.5% get information about any disease more on the internet, 89.2% have a physician appointment using the internet in the last 12 months. 65.3% have any health-related software or application on their tablet or smartphone, 75.6% have searched for any drug-related information on the internet in the last 12 months, 80.1% have spent 1 hour searching for health information on the internet. It was found that he wasted time. Of the health field university students, 47% read health information on the internet, sometimes at frequency, in the last 12 months, 54.3% used the internet to view laboratory or radiological results in the last 12 months, 77.1% used Instagram in the last 12 months, Facebook, Twitter etc. they stated that they watched a video about health or illness with social media applications, 75% of them watched a video about health or illness on YouTube in the last 12 months, and 58.6% of them stated that the internet is useful when making decisions about their health. As a result of the research, it has been determined that the e-health literacy level of university students in the field of health is above the medium level, a significant majority of the students trust information about health and illness on the internet at a moderate level, and social media is a remarkable tool for obtaining information about health and illness.

Keywords: Healtcare management, e-health literacy, online health-seeking behavior, health information, illness

Öz: Bu çalışmanın amacı sağlık bilimleri alanında öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin e-sağlık sağlık düzeylerini belirlemek ve çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışlarını incelemektir. Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel bir desende planlanmıştır. Araştırmanın anakütlesini Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin 2012 öğrencisi oluştururken, örneklemini 629 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Katılımcıların e-sağlık okuryazarlığı düzeyini ölçmek amacıyla Türkçe uyarlaması yapılan e-sağlık okuryazarlığı ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların çevrimiçi sağlık arama davranışlarını belirlemek amacıyla ABD Ulusal Kanser Enstitüsü Sağlık Bilgisi Ulusal Trend Araştırması (HINTS) kapsamındaki kategorik sorulardan yararlanılmıştır. Araştırmada e-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin ortalama değeri 3.74±0.67 olarak bulunmuştur. Çalışmada üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi, sürekli ilaç kullanma durumları ve genel sağlık durumu değişkenleri ile e-sağlık okuryazarlığı ölçeği ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. Çevrimiçi sağlık arama davranışlarında; %77,1'inin Instagram, Facebook, Twittter vb. sosyal medya uygulamaları ile sağlıkla veya hastalıkla ilgili bir video izlediği, %65,3'ünün tabletinde veya akıllı telefonunda sağlıkla ilgili herhangi bir yazılım veya uygulama bulunduğu, %80,1'inin internette sağlık bilgisi ararken 1 saatin altında zaman harcadığı, %67,8'inin internetteki sağlık veya tıbbi konular yönelik bilgilere orta düzeyde güvendiği ve %58,6'sının sağlığı hakkında karar verirken interneti yararlı bulduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak sağlık alanındaki üniversite öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeyinin yeterli olduğu, öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun internetteki sağlık ve hastalık konusundaki bilgilere orta düzeyde güvendikleri, sosyal medyanın sağlık ve hastalıkla ilgili bilgi edinmede önemli kaynaklar olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık yönetimi, e-sağlık okuryazarlığı, çevrimiçi sağlık arama davranışı, sağlık bilgisi, hastalık

Giriş

Teknolojinin ve internetin gelişip yaygınlaşmasıyla birlikte gündelik hayatta insanlar birçok bilgiye çok kısa sürede ulaşabilmektedir. Özellikle elektronik veya dijital ortamda sağlıkla ilgili herhangi bir konuda, birçok bilgi ve kaynak bulunmaktadır. Bu noktada internette yer alan sağlık bilgilerinin sorgulanmadan, değerlendirilmeden ve uzman görüşü alınmadan uygulanması, insan sağlığını olumsuz etkileme potansiyeli barındırmaktadır. Dahası internet dünyasındaki sağlıkla ilgili bilgiler uzman kişiler tarafından yazılmamakla birlikte eksik, hatalı veya tamamen yanlış olabilmektedir (Yüksel & Deniz, 2019). Toplumda yaşayan tüm bireylerin bu ve buna benzer konularda bilinçli olması ve farkındalıkla hareket etmesi, insan sağlığının korunması açısından önem taşımaktadır.

İnternetteki sağlık bilgilerinin tüm olumlu ve olumsuz sonuçlarının değerlendirip ele alınması, toplumdaki bireylerin e-sağlık okuryazarlık düzeyinin artırılması ile mümkün olabilmektedir. Nitekim e-sağlık okuryazarlığı elektronik alanda bulunan sağlık bilgilerinin "sağlıklı" biçimde yorumlanmasına katkı sağlayan bir kavramdır. Bireylerin e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin artırılması, onların internette yer alan sağlık bilgilerini doğru bir biçimde değerlendirmesini sağlayabilir (Ekinci vd., 2021). Toplumdaki bireyler çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışları ile hastane seçimi, doktor seçimi ve hastalıklarla ilgili birçok bilgiyi aramaktadır. Çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışları sorucunda, bireylerin internette daha çok hangi kaynaklardan bilgi elde ettikleri, hangi sitelere yöneldikleri ve internette bulunan sağlık bilgilerine güven duyup duymadıkları üzerinde durulması gereken konulardan biridir.

Üniversite öğrencileri, Türkiye'de genç nüfus popülasyonunu oluşturmaktadır. Bu popülasyonun internette ve sosyal medyada geçirdikleri süre göz önüne alındığında, genç nüfusun e-sağlık okuryazarlık durumu ve çevrimiçi sağlık arama davranışının belirlenmesi önem taşımaktadır. Genç nüfustaki bireylerin e-sağlık okuryazarlığı ve çevrimiçi sağlık arama davranışlarının tespiti ile iyileştirmelerin yanı sıra gelecek projeksiyonlar açısından planlamaların yapılması mümkündür. Çünkü bugün için genç görülen popülasyon gelecekte orta yaş ve yaşlı nüfusu temsil edecektir. Diğer taraftan belirli düzeyde e-sağlık okuryazarı olan ve çevrimiçi sağlık arama davranışı ile farkındalık

kazanmış olan üniversite öğrencileri, kendileri ve aileleri başta olmak üzere çevresindeki bireylere de yardımcı olabilir. Bu araştırmanın amacı, sağlık alanındaki üniversite öğrencilerinin e-sağlık sağlık düzeylerini belirlemek ve çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışlarını incelemektir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri, e-sağlık okuryazarlık düzeyleri ve çevrimiçi sağlık arama davranışlarına yönelik bulgularla literatüre katkıda bulunulması planlanmaktadır.

E-Sağlık Okuryazarlığı

Sağlık okuryazarlığı, sağlık bilgilerinin kazanılmasında ve bu bilgilerin kullanılmasında belirleyici bir role sahiptir. Dolayısıyla bu konu, 21. yüzyılda halk sağlığı hedeflerinden biri olarak kabul edilmiştir (Yang vd., 2017). Sağlık okuryazarlığı, sağlıkla ilişkili konularda dinleme, konuşma ve çeşitli kavramsal bilgilere sahip olmayı içermektedir (Sezgin, 2013). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), sağlık okuryazarlığını, kişisel yaşam tarzını ve yaşam koşullarını değiştirerek birey ve toplum sağlığını iyileştirmeye yönelik harekete geçmede bilgi, kişisel beceri ve güven düzeyine ulaşılması olarak ifade etmektedir (WHO, 2022).

İnsanoğlunun bilgi birikimini önemli düzeyde değiştiren internet, sağlığa yönelik bilgilerin de yapısını değiştirmiştir. İnternet kullanımının artmasıyla birlikte e-sağlık okuryazarlığı, olumlu sağlık davranışlarını teşvik etmede önemli bir unsur olmuştur (Yang vd., 2017). Günümüzde internet tabanlı sağlık bilgilerinin kullanımı, e-sağlık okuryazarlığını gerekli kılmaktadır. E-sağlık okuryazarlığı, sağlıkla ilgili bilgi teknolojilerinin içeriğini anlamayı ve bu teknolojileri kullanmayı kolaylaştırmaktadır (Gilstad, 2014).

E-Sağlık okuryazarlığı kavramı, Norman ve Skinner tarafından "elektronik kaynaklardan sağlık bilgilerini arama, bulma, anlama ve değerlendirme ve kazanılan bilgileri bir sağlık sorununu ele almak veya çözmek için uygulama yeteneği" olarak tanımlanmıştır (Norman & Skinner, 2006b). E-sağlık okuryazarlığı, sağlıkla ilgili ulaşılan bilgileri anlamanın yanı sıra, bu bilgileri sağlık profesyonellerine aktif bir biçimde iletmektir (Gilstad, 2014). DSÖ e-sağlık sağlık okuryazarlığını, elektronik kaynaklardan kazanılan bilgileri sağlık sorunlarının çözümünde uygulama becerisi şeklinde açıklanmıştır (WHO, 2013). E-sağlık okuryazarlığı, teknolojiyi kullanmak, eleştirel düşünmek ve e-sağlık kaynakları arasında gezinmek gibi bazı davranışları içermektedir. Dahası e-sağlık okuryazarlığı, sağlıkla ilgili bilgiler aramak, aramaları sınırlandırmak ve bilimsel araştırmaları ayırt etmek için gerekli olan bilgi ve becerilerle ilişkilendirilmektedir (Stellefson vd., 2011).

2018 yılında Sağlık Bakanlığı'nca gerçekleştirilen "Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Düzeyi ve İlişkili Faktörleri Araştırması"nda sağlık okuryazarlığı düzeyi, %30.9'unun yetersiz, %38.0'ının sorunlu-sınırlı, %23.4'ünün yeterli, %7.7'sinin mükemmel düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Yetersiz ve sorunlu-sınırlı kategorilerinin ikisinin bir arada yer aldığı düşünüldüğünde bireylerin %68.9'unun kısıtlı denilebilecek düzeyde sağlık okuryazarlığına sahip olması halk sağlığı açısından da bir sorun olarak kabul edilmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2018). Sağlık Bakanlığı'nın 2019-2023 Stratejik Planında sağlık okuryazarlık düzeyi yüksek (yeterli ve mükemmel) olanların oranının %31.1'den plan sonunda %40'a yükseltilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca Sağlık Bakanlığı tarafından SWOT analizinde sağlık sisteminin tehdit unsurları arasında "toplumun sağlık okuryazarlık düzeyinin olmaması" yer almıştır (Sağlık Bakanlığı, 2018).

E-sağlık okuryazarlık düzeyinin iyileştirilmesi, bireylerin kendileri açısından fayda sağlarken, aynı zamanda yakın çevresindeki bireylere pozitif dışsallıkla fayda sağlayabilmektedir. Bireye özgü sağlık hizmetinin sunulmasıyla birlikte sağlıkla ilgili dijital ortamdaki bilgilere erişim mesafe engelini ortadan kaldırmıştır. E-sağlık okuryazarlık düzeyi yüksek olan bireylerin olumlu sağlık davranışı gösterebilmesi muhtemeldir (Uslu & Şeremet, 2020). Araştırmalar, yüksek e-sağlık okuryazarlığına sahip bireylerin sağlıklı beslenme, egzersiz ve uyku davranışlarını benimseme olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir (Yang vd., 2017). E-sağlık okuryazarı olan

bireylerin sağlığa yönelik bilgileri aradığında doğru sonuçlara ulaşması ve kendilerini yönlendirebilmeleri beklenmektedir (Mansur & Ciğerci, 2022). Sonuç olarak e-sağlık okuryazarlığı, sağlığın korunması ve geliştirilmesi noktasında önem kazanmaktadır (Yang vd., 2017).

Çevrimiçi Sağlık Bilgisi Arama Davranışı

Yaşadığımız dijital çağda sağlık bilgilerinin bulundukları kaynaklar, değişkenlik göstererek internet ortamında hızla yayılmıştır. ABD'de her üç yetişkinden birinin bir sağlık sorununu teşhis etmek veya öğrenmek için interneti kullandığı tahmin edilmektedir (Jacobs vd., 2017). İnternet, sağlık hizmetlerini dönüştüren ve mevcut tüm sağlık bilgi kaynaklarını birleştirme potansiyeline sahip bir araçtır (Yan, 2010). Bireylerin çevrimiçi sağlık bilgilerini neden aradıklarının ana belirleyicilerini açığa çıkarmak için çeşitli araştırmalar yürütülmüştür. Yapılan çalışmalarda çevrimiçi sağlık bilgilerinin kalitesi, güvenilirliği ve faydası çevrimiçi sağlık arama davranışlarının baskın belirleyicileri olarak bulunmuştur (Wang vd., 2021).

Sağlık bilgisi arama davranışı, bireylerin sağlıkları ve hastalıkları ile ilgili bilinçli bir biçimde gerçekleştirdikleri bilgi elde etme çabası olarak tanımlanmaktadır (Kilit & Eke, 2019). Bu tanım çerçevesinde çevrimiçi sağlık arama davranışı ise, bireylerin bu sağlık bilgilerine internet ortamında erişme süreci olarak ifade edilebilir. İnternet bireylerin sağlık davranışlarında kolay, hızlı ve pratik bir yöntem olarak kullandıkları kaynaklar arasında bulunmaktadır. Ancak internet ortamında sağlıkla ilgili bilgilerin güvenilir olması ve tercih edilmesi toplum sağlığı açısından oldukça öncelikli bir husustur. Sağlık veya hastalık konusunda bilgi paylaşılan web sayfalarının tamamının denetlenmesi güç olduğu için, bilgilerin hangi düzeyde güvenilir olduğu tartışılmaktadır. Bu yüzden internet üzerinden özellikle tedavi amaçlı edinilen bilgilerin insan sağlığı açısından oluşturacağı faydanın ele alınması ve değerlendirilmesi gerekmektedir (Can vd., 2014).

Günümüzde internetin önemli ve tercih edilen bir sağlık bilgi kaynağı haline gelmesi bu alana yönelik bilimsel çalışmaların artışına neden olmuştur. 10 yıllık verileri analiz ederek yürütülen bir çalışma, sosyo-demografik faktörlerin ve genel sağlık durumunun çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışı üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Ayrıca çevrimiçi sağlık ortamlarında hizmet sunucuların bireylerin ihtiyaçlarını karşılayacak güncel bilgileri paylaşması gereklidir (Li vd., 2016). Çünkü giderek artan sayıda hasta, tıbbi bilgileri internet ortamında aramaktadır. Bireylerin internette bulunan sağlık bilgilerini nasıl kullandıklarını anlamak oldukça önemlidir. Elde edilen bilgiler bireylerin sağlığını, hasta rolünü ve sağlık hizmeti sunumunu etkilemektedir (Caiata-Zufferey vd., 2010).

Çevrimiçi sağlık bilgisi aramada etkili araçlardan biri sosyal medyadır. Sosyal medya, genel kullanıcıların, hastaların ve hasta yakınlarının diğer kullanıcılardan gelen bilgilere erişmeleri, diğer kullanıcılardan yardım ve tavsiye istemeleri, başkalarına katkı sağlamaları, forumdan yardım almaları ve toplulukta deneyimlerini paylaşmaları için etkin bir platform sağlamaktadır. Sosyal medya platformlarında bilgiye erişim ile insanlar, arama motorları aracılığıyla geleneksel bilgi erişiminden daha etkili ve kişisel olarak faydalı bilgilere ulaşmaktadır (Zhao & Zhang, 2017). Diğer yandan internette yer alan bilgilere güven duyma noktasında bireylerin algıları, ayrıca ele alınması gereken bir konudur. İnternette yer alan bilgilere duyulan güvenin, internetin sağlık konusundaki davranış ve tutumlarla ilişkili karar vermede etkili olduğunu göstermektedir. Sağlıkla ilgili çevrimiçi bilgi arama açısından Google ve diğer arama motorları, Facebook ve YouTube gibi sosyal medya ve video kaynaklarının en fazla tercih edilen uygulamalar arasında yer aldığı ifade edilmektedir (Görkemli, 2017).

İnternette sağlık bilgisi arayan hastalar çeşitli engeller ve risklerle karşı karşıya kalmaktadır. İnternet ortamından arama yapılan bilginin türü, arama biçimi, ulaşılan bilginin doğru ve güvenilir olup olmamasının saptanması hastalar açısından zorluklar oluşturmaktadır. Bu ve buna benzer zorlukların üstesinden gelinememesi durumunda, hastaların bilinçli tercihlere ve doğru kararlara yönelmesi mümkün değildir (Zülfikar, 2014). Esasında internetin küresel düzeyde kullanılması ve

hızla yaygınlaşması bireylerin sağlıkla ilgili her türden bilgiye ulaşmasını sağlamıştır. Diğer taraftan sağlık bilgisinin ileri derecede uzmanlığa dayandığı ve tıbbi terminoloji nedeniyle zor anlaşıldığı bilinen bir gerçektir. İnternetle birlikte hem bilgiyi uzmanından edinme zorunluluğu azalmış hem de sağlık bilgisinin dili toplumun tabanının anlayabileceği dile indirgenmiştir. Toplumun tabanına egemen olan bu algı, bireyleri sağlık bilgisi alma konusunda sağlık kuruluşlarına gitmekten alıkoymakta ve internet tabanlı uygulamalara yönlendirmektedir (Bozkanat, 2018). Öte yandan sağlıkla ilgili amaçlar için çevrimiçi olarak harcanan sürenin azaltılması, böylece diğer faaliyetlerin ihmal edilmemesi gerekmektedir. Her geçen gün artan dijital teknolojiyle birlikte, internette sağlık bilgisi arama davranışının zamanla artacağı düşünülmektedir (Erdoğan & Hocaoğlu, 2020).

Yöntem

Bu araştırmanın amacı, sağlık bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeyleri ve çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışlarının incelenmesidir.

Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel nitelikte tasarlanmıştır. Araştırmanın anakütlesi, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören 2012 öğrencinin tamamıdır. Fakültede hemşirelik, sağlık yönetimi, beslenme ve diyetetik ile fizyoterapi ve rehabilitasyon programları bulunmaktadır. Evreni temsil edecek örneklem büyüklüğünü hesaplamak üzere $n = NZ_{\alpha}^{2}pq / d^{2}(N-1)+Z_{\alpha}^{2}pq$ formülü kullanılmıştır (Sümbüloğlu & Sümbüloğlu, 2005). Yapılan hesaplamada örneklem büyüklüğü 323 olarak belirlenmiştir. Ancak bu araştırma 629 fakülte öğrencisine ulaşılarak tamamlanmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Üç bölümden oluşan anket formunun ilk bölümünde demografik sorular, ikinci bölümünde e-sağlık okuryazarlığı maddeleri, üçüncü bölümünde sağlık bilgisi arama davranışlarına yönelik sorular yer almaktadır. E-sağlık okuryazarlığı ölçeği Norman & Skinner (2006) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek formu internet kullanmaya yönelik 2 madde ve internet tutumunu ölçen 8 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puan, e-sağlık okuryazarlığının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Türkçe uyarlaması Gencer, (2017) tarafından yapılan ölçeğin, Cronbach's α katsayısı 0,886 bulunmuştur. Bu araştırmada Cronbach's α katsayısı 0,901 olarak hesaplanmıştır. Ölçek 5'li likert tipi değerlendirmeye sahiptir. Araştırmada katılımcıların çevrimiçi sağlık arama davranışlarını belirlemek amacıyla, ABD Ulusal Kanser Enstitüsü, Sağlık Bilgisi Ulusal Trend Araştırması'ndan yararlanarak kategorik sorular oluşturulmuştur (HINTS, 2022). Çevrimiçi sağlık arama davranışlarını ölçmek için katılımcılara 17 kategorik soru yöneltilmiştir. Bu sorular arasında "İnternette sağlık bilgisi ararken ne kadar zaman harcıyorsunuz?" ve "Son 12 ayda internet kullanarak herhangi bir hekim randevusu aldınız mı?" şeklinde sorular bulunmaktadır.

Araştırmada derlenen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) v.25 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimleyici istatistikler, faktör analizi, *t*-test ve ANOVA analizi kullanılmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli olan etik kurul onayı, Afyonkarahisar Sağlık Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 04.06.2021 tarihli ve 2021/355 sayılı kararı ile alınmıştır.

Araştırmanın Bulguları

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yaş ortalaması 20,61±2,20 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların demografik özellikleri frekans ve yüzde değerleri ile birlikte Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	Grup	Frekans (*f*)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	482	76,8
	Erkek	146	23,2
Bölüm	Beslenme ve Diyetetik	108	17,2
	Hemşirelik	106	16,9
	Fizyoterapi ve rehabilitasyon	268	42,7
	Sağlık Yönetimi	146	23,2
Sınıf Düzeyi	1.sınıf	126	20,1
	2.sınıf	145	23,1
	3.sınıf	289	46,0
	4.sınıf	68	10,8
Kronik Hastalık Durumu	Evet	39	6,2
	Hayır	588	93,6
Sürekli İlaç Kullanma Durumu	Evet	50	8,0
	Hayır	577	91,9
Aile Gelir Durumu	Düşük	47	7,5
	Orta	516	82,2
	Yüksek	62	9,9
Ailede Kronik Hasta Bulunma Durumu	Evet	238	37,9
	Hayır	388	61,8
Genel Sağlık Durumu (Öz-Bildirim)	Çok İyi	67	10,7
	İyi	385	61,3
	Ne İyi Ne Kötü	162	25,8
	Kötü	13	2,1
Sağlık Bakanlığı Uygulamaları Kullanma Durumu	E-Nabız	510	34,5%
	HES	562	38,0%
	MHRS-ÇKYS	406	27,5%

Tablo 1'e göre, katılımcıların %76,8'i (f=482) kadın, %42,7'si (f=268) fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencisi, %46'sı (f=289) 3.sınıf ve %82,2'sinin (f=516) orta düzeyde aile gelirine sahiptir. Öğrencilerin %93,6'sının (f=588) kronik bir hastalığı olmadığı, %91,8'inin (f=577) sürekli kullanması gereken bir ilacının bulunmadığı ve %61,8'inin (f=388) ailesinde kronik hasta bireyin bulunmadığı görülmüştür. Genel sağlık durumlarını değerlendirme açısından; katılımcıların %61,3'ü (f=385) genel sağlık durumunu iyi, %25,8'i (f=162) ne iyi ne kötü, %10,7'si (f=67) çok iyi ve %2,1'i (f=13) kötü olarak ifade etmiştir. Öğrencilerin Sağlık Bakanlığı'nın uygulamalarını kullanma sıklığı incelendiğinde, %38'i (f=562) en sık Hayat Eve Sığar (HES) uygulamasını, %34,5'i (f=510) e-Nabız uygulamasını, %27,5'i (f=405) MHRS-ÇKYS uygulamasını kullandığı saptanmıştır.

E-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeğine Yönelik Bulgular

E-Sağlık okuryazarlığı ölçeğinin ortalaması $\bar{x}$=3,74±0,67 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin maddelerine ait ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: E-Sağlık Okuryazarlık Ölçeği Maddelerine Yönelik Betimsel İstatistikler

Maddeler		**$\bar{X}$**	**SS**
ES1	İnternette hangi sağlık kaynaklarının ulaşılabilir olduğunu biliyorum.	3,73	0,91
ES2	İnternetteki yararlı sağlık kaynaklarını nerede bulacağımı biliyorum.	3,62	0,89
ES3	İnternetteki yararlı sağlık kaynaklarını nasıl bulacağımı biliyorum.	3,66	0,85
ES4	Sağlık hususunda sorularıma yanıt bulmak adına interneti nasıl kullanacağımı biliyorum.	3,89	0,81
ES5	İnternette bana yardımcı olması adına bulduğum sağlık bilgilerini nasıl kullanacağımı biliyorum.	3,83	0,80
ES6	İnternette bulduğum sağlık kaynaklarını değerlendirmek için ihtiyacım olan beceriye sahibim.	3,78	0,85
ES7	İnternetteki yüksek kalitedeki sağlık kaynaklarını düşük kalitedeki sağlık kaynaklarından ayırt edebilirim.	3,67	0,92
ES8	Sağlığa ilişkin kararlar verirken internetten bilgi kullanımında kendime güveniyorum.	3,70	0,92

SS: Standart sapma.

E-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin en yüksek ortalamaya sahip ifadesi ($\bar{x}$=3,89) "*Sağlık hususunda sorularıma yanıt bulmak adına interneti nasıl kullanacağımı biliyorum*" iken en düşük ortalamaya sahip ifadesi ($\bar{x}$=3,62) "*İnternetteki yararlı sağlık kaynaklarını nerede bulacağımı biliyorum*" olarak tespit edilmiştir. E-sağlık okuryazarlık ölçeğinin demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasına yönelik analiz sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. E-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeğinin Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Değişken	**Grup**	**$\bar{X}$ ±SS**	***t* testi / F testi**	***p* değeri**
Cinsiyet	Erkek	3,67±0,85	1,153	0,250
	Kadın	3,76±0,60		
Bölüm	Beslenme ve Diyetetik	3,75±0,69	0,272	0,846
	Hemşirelik	3,70±0,56		
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	3,73±0,69		
	Sağlık Yönetimi	3,77±0,69		
Sınıf Düzeyi	1.sınıf[a]	3,73±0,67	2,744	0,042* (b-c) (c-d)
	2.sınıf[b]	3,83±0,59		
	3.sınıf[c]	3,66±0,72		
	4.sınıf[d]	3,86±0,59		
Kronik Hastalık Durumu	Evet	3,80±0,69	0,589	0,556
	Hayır	3,73±0,67		
	Evet	3,91±0,53	1,970	0,049*

Sürekli İlaç Kullanma Durumu	Hayır	3,72±0,68		
Aile Gelir Durumu	Düşük	3,57±0,76	2,285	0,103
	Orta	3,74±0,65		
	Yüksek	3,84±0,76		
Ailede Kronik Hasta Bulunma Durumu	Evet	3,77±0,65	0,877	0,381
	Hayır	3,72±0,68		
Genel Sağlık Durumu (Öz-Bildirim)	Çok İyi[a]	3,82±0,94	2,819	0,038* (a-c) (b-c)
	İyi[b]	3,77±0,62		
	Ne İyi Ne Kötü[c]	3,61±0,60		
	Kötü[d]	3,76±0,99		

**p<0,05;post hoc(LSD): a,b,c,d: farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar anlamlıdır. İki grubun karşılaştırmasında t-testi, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ANOVA analizi kullanılmıştır.*

Tablo 3. değerlendirildiğinde, e-sağlık okuryazarlık ölçeğinin cinsiyete göre karşılaştırıldığı t-testi sonuçlarına göre kadın ve erkek cinsiyete sahip öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (t=1,153; p=0,250).

E-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin bölüm değişkeni açısından karşılaştırıldığı varyans analizi sonuçlarına göre, bölümler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır (F=0,272; p=0,846).

E-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin sınıf düzeyi değişkeni açısından karşılaştırıldığı varyans analizi sonuçlarına göre, sınıf düzeylerinin ortalama değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (F=2,744; p=0,042). Farklılık gösteren grupları belirlemek üzere gerçekleştirilen post-hoc analizinde, "2.sınıf-3.sınıf" ve "3.sınıf-4.sınıf" arasında istatistiksel açıdan anlamlılık görülmüştür (p<0,05). 4.sınıfta öğrenim gören fakülte öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık puanlarının diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

E-sağlık okuryazarlık ölçeğinin katılımcıların kronik hastalık durumlarına göre karşılaştırıldığı t-testi sonuçlarına göre, kronik hastalığı olan ve olmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (t=0,589; p=0,556).

E-sağlık okuryazarlık ölçeğinin katılımcıların sürekli ilaç kullanma durumlarına göre karşılaştırıldığı t-testi sonuçlarına göre, sürekli ilaç kullanan ve kullanmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (t=1,970; p=0,049). Analiz sonucunda sürekli ilaç kullanan öğrencilerin e-sağlık okuryazarlık puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

E-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin aile gelir düzeyi değişkeni açısından karşılaştırıldığı varyans analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin aile gelir ortalama değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır (F=2,285; p=0,103).

E-sağlık okuryazarlık ölçeğinin katılımcıların ailede kronik hasta bulunma durumlarına göre karşılaştırıldığı t-testi sonuçlarına göre, ailesinde kronik hasta olan ve olmayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (t=0,877; p=0,381).

E-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin genel sağlık durumu (öz-bildirim) değişkeni açısından karşılaştırıldığı varyans analizi sonuçlarına göre, genel sağlık durumu grup ortalama değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (F=2,819; p=0,038). Yapılan post-hoc analizinde sağlık durumu "çok iyi-ne iyi ne kötü" ve "iyi-ne iyi ne kötü" grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Analiz sonucu incelendiğinde, genel sağlık durumunu çok iyi olarak ifade

eden öğrencilerin e-sağlık okuryazarlık puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çevrimiçi sağlık arama davranışlarına yönelik sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Çevrimiçi Sağlık Bilgisi Arama Davranışları

Sorular	**Grup**	**Frekans (*f*)**	**Yüzde (%)**
Genel olarak, internetteki sağlık veya tıbbi konular hakkındaki bilgilere ne kadar güvenirsiniz?	Hiç	22	3,5
	Az	121	19,3
	Orta	426	67,8
	Çok	55	8,8
	Tamamen	4	0,6
Herhangi bir hastalıkla ilgili bilgileri daha çok hangi kaynaktan elde ediyorsunuz?	İnternet	543	86,5
	Kitaplar	51	8,1
	Diğer	34	5,5
Son 12 ay içinde kendiniz dışında, yakınlarınız veya tanıdıklarınız için internetten sağlık bilgisi aradınız mı?	Evet	540	86,0
	Hayır	88	14,0
Son 12 ayda internet kullanarak herhangi bir sağlık kurumu araştırdınız mı?	Evet	484	77,1
	Hayır	141	22,5
Son 12 ayda internet kullanarak herhangi bir hekim randevusu aldınız mı?	Evet	560	89,2
	Hayır	66	10,5
Son 12 ayda internet üzerinden ilaç, besin takviyesi veya vitamin gibi herhangi bir sağlık ürünü satın aldınız mı?	Evet	123	19,6
	Hayır	503	80,1
Tabletinizde veya akıllı telefonunuzda sağlıkla ilgili herhangi bir yazılım veya uygulama var mı?	Evet	410	65,3
	Hayır	214	34,1
Son 12 ay içinde internette herhangi bir ilaçla ilgili bilgi araştırdınız mı?	Evet	475	75,6
	Hayır	152	24,2
İnternette sağlık bilgisi ararken ne kadar zaman harcıyorsunuz?	1 saatin altında	503	80,1
	1-2 saat arası	100	15,9
	2 saatten fazla	20	3,2
Son 12 ayda internetteki sağlık bilgilerini ne sıklıkla okudunuz?	Hiç	17	2,7
	Nadiren	155	24,7
	Bazen	295	47,0
	Genellikle	145	23,1
	Her zaman	13	2,1
İnternette sağlıkla ilgili özellikle beğendiğiniz bir site var mı? (Hastane siteleri, hekim siteleri, instagram, twitter vb.)	Evet	131	20,9
	Hayır	481	76,6
Son 12 ay içinde interneti laboratuvar veya radyolojik sonuçlarınızı görüntülemek için kullandınız mı?	Evet	341	54,3
	Hayır	284	45,2
Son 12 ay içinde Instagram, Facebook, Twittter vb. sosyal medya uygulamaları ile sağlık veya hastalıkla ilgili bir video izlediniz mi?	Evet	484	77,1
	Hayır	140	22,3
Son 12 ay içinde YouTube'da sağlıkla veya hastalıkla ilgili bir video izlediniz mi?	Evet	471	75,0
	Hayır	155	24,7
	Evet	237	37,7

Son 12 ay içinde internette geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları (hacamat, akupunktur vb.) ilgili bilgi araştırdınız mı?	Hayır	390	62,1
Sağlığınız hakkında karar verirken internetin size ne kadar faydalı olduğunu düşünüyorsunuz?	Hiç yararlı değil	19	3,0
	Yararlı değil	69	11,0
	Fikrim yok	143	22,8
	Yararlı	368	58,6
	Çok yararlı	28	4,5

Tablo 4 değerlendirildiğinde; genel olarak internetteki sağlık veya tıbbi konular hakkındaki bilgilere ne kadar güvenirsiniz? sorusunda katılımcıların %67,8'i (f=426) orta düzeyde yanıtını vermiştir.

Herhangi bir hastalıkla ilgili bilgileri daha çok hangi kaynaktan elde ediyorsunuz? sorusuna, katılımcıların %86,5'i (f=543) internetten şeklinde görüş belirtmiştir. Son 12 ay içinde kendiniz dışında, yakınlarınız veya tanıdıklarınız için internetten sağlık bilgisi aradınız mı? sorusuna katılımcıların %86'sının (f=540) evet yönünde cevap verdiği görülmüştür. Son 12 ayda internet kullanarak herhangi bir sağlık kurumu araştırdınız mı? şeklindeki soruya katılımcıların %77,1'i (f=484) evet olarak cevap vermiştir. Son 12 ayda internet kullanarak herhangi bir hekim randevusu aldınız mı? sorusuna üniversite öğrencilerinin %89,2'si (f=560) evet yanıtını vermiştir.

Son 12 ayda internet üzerinden ilaç, besin takviyesi veya vitamin gibi herhangi bir sağlık ürünü satın aldınız mı? şeklindeki soruya sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin %80,1'i (f=503) hayır yönünde cevap vermiştir. Tabletinizde veya akıllı telefonunuzda sağlıkla ilgili herhangi bir yazılım veya uygulama var mı? biçimindeki soruya katılımcıların %65,3'ü (f=410) evet şeklinde yanıt vermiştir. Son 12 ay içinde internette herhangi bir ilaçla ilgili bilgi araştırdınız mı? sorusuna öğrencilerin %75,6'sı (f=475) evet cevabını vermiştir.

İnternette harcanan zamanı belirlemek amacıyla "İnternette sağlık bilgisi ararken ne kadar zaman harcıyorsunuz?" sorusunu katılımcıların %80,1'i (f=503) 1 saatin altında, %15,9'u ise (f=100) 1-2 saat arasında şeklinde yanıtlamışlardır. Son 12 ayda internetteki sağlık bilgilerini ne sıklıkla okudunuz? şeklinde yöneltilen soruya katılımcıların %47'si (f=295) bazen, %24,7'si (f=155) nadiren, %23,1'i (f=145) ise genellikle olarak cevap vermişlerdir. İnternette sağlıkla ilgili özellikle beğendiğiniz bir site (Hastane siteleri, hekim siteleri, instagram, twitter vb.) var mı? olarak katılımcılara yöneltilen soruda öğrencilerin %76,6'sı (f=481) hayır yanıtını verirken %20,9'u (f=131) evet yanıtını vermiştir. Son 12 ay içinde interneti laboratuvar veya radyolojik sonuçlarınızı görüntülemek için kullandınız mı? biçimindeki soruya katılımcıların %54,3'ü (f=341) evet cevabını, %45,2'si (f=284) ise hayır cevabını vermiştir.

Son 12 ay içinde Instagram, Facebook, Twittter vb. sosyal medya uygulamaları ile sağlık veya hastalıkla ilgili bir video izlediniz mi? sorusuna sağlık alanı öğrencilerinin %77,1'i (f=484) evet yanıtı ile görüş bildirmişlerdir. Son 12 ay içinde YouTube'da sağlıkla veya hastalıkla ilgili bir video izlediniz mi? sorusunda katılımcıların %75'i (f=471) evet olarak düşüncülerini belirtmişlerdir. Son 12 ay içinde internette geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları (hacamat, akupunktur vb.) ilgili bilgi araştırdınız mı? sorusuna üniversite öğrencilerinin %62,1'i (f=390) hayır şeklinde yanıt vermişlerdir. Sağlığınız hakkında karar verirken internetin size ne kadar faydalı olduğunu düşünüyorsunuz? Şeklinde yöneltilen soruya öğrencilerin %58,6'sı (f=368) yararlı, %22,8'i (f=143) fikrim yok, %11'i (f=69) ise yararlı değil olarak görüşlerini ifade etmişlerdir.

E-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin, çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışlarına göre karşılaştırıldığı analiz sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: E-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeğinin Çevrimiçi Sağlık Bilgisi Arama Davranışlarına Göre Karşılaştırılması

Sorular	Grup	$\bar{X} \pm SS$	*t* testi / F testi	*p* değeri
Son 12 ay içinde kendiniz dışında, yakınlarınız veya tanıdıklarınız için internetten sağlık bilgisi aradınız mı?	Evet	3,76±0,65	2,723	0,007*
	Hayır	3,55±0,75		
Son 12 ayda internet kullanarak herhangi bir sağlık kurumu araştırdınız mı?	Evet	3,80±0,61	4,078	0,000*
	Hayır	3,50±0,80		
Son 12 ayda internet kullanarak herhangi bir hekim randevusu aldınız mı?	Evet	3,78±0,63	3,227	0,002*
	Hayır	3,42±0,87		
Tabletinizde veya akıllı telefonunuzda sağlıkla ilgili herhangi bir yazılım veya uygulama var mı?	Evet	3,80±0,64	3,469	0,001*
	Hayır	3,61±0,70		
Son 12 ayda internetteki sağlık bilgilerini ne sıklıkla okudunuz?	Hiç[a]	2,94±1,10	11,656	0,000* (a-b) (b-c) (a-c) (b-d) (a-d) (a-e)
	Nadiren[b]	3,57±0,73		
	Bazen[c]	3,78±0,58		
	Genellikle[d]	3,90±0,59		
	Her zaman[e]	3,93±0,80		
İnternette sağlıkla ilgili özellikle beğendiğiniz bir site var mı? (Hastane siteleri, hekim siteleri, instagram, twitter vb.)	Evet	3,86±0,56	2,774	0,006*
	Hayır	3,70±0,69		
Son 12 ay içinde interneti laboratuvar veya radyolojik sonuçlarınızı görüntülemek için kullandınız mı?	Evet	3,83±0,60	3,773	0,000*
	Hayır	3,62±0,72		
Son 12 ay içinde Instagram, Facebook, Twitter vb. sosyal medya uygulamaları ile sağlık veya hastalıkla ilgili bir video izlediniz mi?	Evet	3,76±0,64	2,214	0,027*
	Hayır	3,62±0,76		
Son 12 ay içinde YouTube'da sağlıkla veya hastalıkla ilgili bir video izlediniz mi?	Evet	3,77±0,65	2,461	0,014*
	Hayır	3,62±0,72		
Son 12 ay içinde internette geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarıyla (hacamat, akupunktur vb.) ilgili bilgi araştırdınız mı?	Evet	3,81±0,65	2,311	0,021*
	Hayır	3,69±0,68		
Sağlığınız hakkında karar verirken internetin size ne kadar faydalı olduğunu düşünüyorsunuz?	Hiç yararlı değil[a]	2,76±1,27	18,847	0,000* (a-b) (b-d) (a-c) (b-e) (a-d) (c-d) (a-e) (c-e)
	Yararlı değil[b]	3,65±0,67		
	Fikrim yok[c]	3,55±0,65		
	Yararlı[d]	3,85±0,57		
	Çok yararlı[e]	4,07±0,59		

**p<0,05;post hoc(LSD): a,b,c,d: farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar anlamlıdır. İki grubun karşılaştırmasında t-testi, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ANOVA analizi kullanılmıştır.*

Tablo 5'te e-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin, çevrimiçi sağlık arama davranışlarına göre karşılaştırıldığı t-test ve ANOVA analizinde sadece anlamlı farklılık gösteren değişkenlere yer verilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde, son 12 ayda yakınları ve tanıdıkları için internetten sağlık bilgisi arayan katılımcıların (t=2,723; p=0,007), internet aracılığıyla herhangi bir sağlık kurumu arayan katılımcıların (t=4,078; p=0,000), interneti kullanarak hekim randevusu alan katılımcıların (t=3,227; p=0,002), sağlıkla ilgili herhangi bir yazılıma veya uygulamaya sahip katılımcıların (t=3,469; p=0,001), internetteki sağlık bilgilerini okuma sıklığı "her zaman" düzeyinde olan katılımcıların (F=11,656; p=0,000), internette sağlıkla ilgili özellikle beğendiği bir site bulunan katılımcıların (t=2,774; p=0,006), interneti laboratuvar veya radyolojik sonuçları görüntülemek için kullanan katılımcıların (t=3,773; p=0,006), sosyal medya uygulamaları ile sağlık veya hastalıkla ilgili bir video izleyen katılımcıların (t=2,214; p=0,027), YouTube'da sağlıkla veya hastalıkla ilgili bir video izleyen katılımcıların (t=2,461; p=0,014), internette geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarıyla

ilgili bilgi araştıran katılıcıların (t=2,311; p=0,021) ve sağlığı hakkında karar verirken interneti çok yararlı olarak gören katılımcıların (F=18,847; p=0,000) e-sağlık okuryazarlığı puanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma, sağlık bilimleri alanındaki üniversite öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeyleri ve çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışlarının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada e-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin ortalama değeri 3,74 olarak bulunmuştur. Bu sonucun orta düzeyin üzerinde olduğu saptanmıştır. Yıldız'ın (2021) sağlık programlarına kayıtlı öğrencilerle gerçekleştirdiği çalışmasında, öğrencilerin e-sağlık okuryazarlık ölçeği ortalaması 3,82 olarak bulunmuştur. Özer vd. (2020) tarafından sağlık yönetimi öğrencileri ile yürütülen çalışmada, e-sağlık okuryazarlığı ortalama puanı 3,53 olarak hesaplanmıştır. Mıdık & Aker'in (2021) çalışmasında, tıp fakültesi öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık puanının diğer çalışmalardaki üniversite öğrencilerine göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Genel olarak sağlık bilimleri alanındaki üniversite öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeyinin yeterli olması, öğrencilerin sağlık alanında bulunması ve sağlıkla ilgili konularda eğitim almalarından kaynaklanabilir (Yıldız, 2021).

Bu çalışmada e-sağlık okuryazarlık puanları demografik değişkenlerden cinsiyet, bölüm, aile gelir durumu, kronik hastalık durumu ve ailede kronik hasta bulunma değişkenleri açısından anlamlı farklılık göstermemiştir. Kurtoğlu vd. (2021) tarafından yürütülen çalışmada, kronik hastalığa sahip bireylerin eğitim düzeyleri ve gelir durumları yükseldikçe e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet açısından e-sağlık okuryazarlığı puanının değerlendirildiği çalışmalarda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Orhan vd. (2020) çalışmasında, erkek cinsiyete sahip ve gelir algısı çok iyi olan üniversite öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık puanı daha yüksek hesaplanmıştır. Güney Kore'de Cho vd. (2014) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, erkek katılımcıların e-sağlık okuryazarlık puanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Üstündağ (2021) tarafından ergenlere yönelik gerçekleştirilen çalışmada ise, cinsiyet açısından kız öğrencilerin e-sağlık okuryazarlık puanının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Park & Kim (2017) çalışmasında, e-sağlık okuryazarlığı puanlarının hemşirelik bölümü öğrencileri ile sağlık bölümü dışındaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık gösterdiği bildirilmiştir. Dashti vd. (2017) tarafından İran'da yürütülen çalışmada, tıp ve sağlık bilimleri alanındaki öğrencilerin cinsiyetleri, bölümleri, sağlık durumları ve aylık gelirleri açısından e-sağlık okuryazarlığı puanları farklılık göstermiştir.

Bu çalışmada e-sağlık okuryazarlığı ölçeğini ortalama puanları sınıf düzeyi değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır. Analiz sonucuna göre, 4.sınıfta öğrenim gören fakülte öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık puanlarının daha yüksektir. Bu sonuç, 4.sınıftaki öğrencilerin sağlıkla ilgili bilgi birikimlerinin fazla olması nedeniyle ortaya çıkmış olabilir. Bu çalışmaya benzer şekilde Özer vd. (2020) ve Ergün (2017) çalışmalarında, 4.sınıfta bulunan öğrencilerin sağlık okuryazarlığı puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Mıdık & Aker'in (2021) çalışmasında, e-sağlık okuryazarlık düzeyinin sınıf düzeyi arttıkça yükseldiği gösterilmiştir.

Bu çalışmada e-sağlık okuryazarlık ölçeği puanı, katılımcıların sürekli ilaç kullanma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermiştir. Analiz sonucuna göre sürekli ilaç kullanan öğrencilerin e-sağlık okuryazarlık puanlarının daha yüksek olduğu hesaplanmıştır. Bu bulgu, sürekli ilaç kullanan bireylerin kullandıkları ilaçların endikasyonları ve yan etkileri konusunda internetten edindikleri bilgiler nedeniyle ortaya çıkmış olabilir. Ayrıca bu sonuç, sürekli ilaç kullanan bireylerin hastalıklarını internetten araştırmalarından dolayı görülmüş olabilir. Bu çalışmadaki bulgudan farklı olarak Tosun & Hoşgör'ün (2021) yürüttüğü çalışmada, sürekli kullandığı bir ilacı olmayan bireylerin e-sağlık okuryazarlık puanları daha yüksek bulunmuştur.

Bu çalışmada e-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin öz bildirime dayalı genel sağlık durumu değişkeni açısından, grup ortalama değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır.

Sonuç değerlendirildiğinde, genel sağlık durumunu "çok iyi" olarak ifade eden öğrencilerin e-sağlık okuryazarlık puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aktürk'ün (2018) çalışmasında, algılanan sağlık durumu "iyi" olan katılımcıların e-sağlık okuryazarlık düzeyinin daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Benzer biçimde Tosun & Hoşgör'ün (2021) çalışmasında, genel sağlık durumunu "çok iyi" düzeyinde algılayan bireylerin e-sağlık okuryazarlık puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Shiferaw vd. (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, "iyi" olarak algılanan sağlık durumu, yüksek e-sağlık sağlık okuryazarlığı düzeyi ile ilişkili bulunmuştur. Dashti vd. (2017) çalışmasında, sağlık durumunu "sağlıklı" olarak belirten katılımcıların e-sağlık okuryazarlık puanları daha yüksek bulunmuştur.

Bu çalışmada katılımcıların %67,8'inin internetteki sağlık veya tıbbi konular hakkındaki bilgilere orta düzeyde güvendiği, %86,5'inin herhangi bir hastalıkla ilgili bilgileri daha çok internette elde ettiği, %86'sının son 12 ay içinde kendisi dışında, yakınları veya tanıdıkları için internetten sağlık bilgisi aradığı, %77,1'inin son 12 ayda internet kullanarak herhangi bir sağlık kurumu araştırdığı, %89,2'sinin son 12 ayda internet kullanarak bir hekim randevusu aldığı, %80,1'inin son 12 ayda internet üzerinden ilaç, besin takviyesi veya vitamin gibi bir sağlık ürünü satın almadığı, %65,3'ünün tabletinde veya akıllı telefonunda sağlıkla ilgili herhangi bir yazılım veya uygulama bulunduğu, %75,6'sının son 12 ay içinde internette herhangi bir ilaçla ilgili bilgi araştırdığı, %80,1'inin internette sağlık bilgisi ararken 1 saatin altında zaman harcadığı saptanmıştır.

Mısır'da Ghweeba vd. (2017) tarafındann gerçekleştirilen çalışmada, çevrimiçi sağlık bilgisi olarak katılımcıların %63.8'i beslenme ile ilgili, %41.9'u ise kronik sağlık durumları hakkında bilgi aradıkları rapor edilmiştir. Yazarların çalışmasında katılımcıların %53.5'i kendi sağlık sorunları için sağlık bilgisi aradığını bildirirken, katılımcıların %30,6'sı bir aile üyesi veya arkadaş için sağlık bilgisi aradığını belirtmiştir (Ghweeba vd., 2017). Can vd. (2014) 475 web sayfasının incelediği çalışmalarında, araştırma kapsamındaki sitelerin %92'sinde kanıta dayalı bilgi olmadığı, sağlıkla ilgili bilgiler veren sitelerin %40,6'sının hekime veya sağlık personeline yönlendirme yapmadığı belirlenmiştir. Yan (2010) tarafından Hong Kong'ta yürütülen çalışmada, katılımcıların %60'tan fazlası çevrimiçi sağlık bilgilerini yararlı bulurken, katılımcıların %44'ünün bu bilgilerin güvenilirliğinden emin olmadığı raporlanmıştır. Mıdık & Aker'in (2021) çalışmasında, tıp fakültesi öğrencilerinin %65,2'si sağlıkları hakkında karar verirken internetin yararlı olduğunu, öğrencilerin %86,7'si ise internette sağlık kaynaklarına erişebilmenin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Yazarların çalışmasında, öğrencilerin %60,7'sinin sosyal medyaya güvenip güvenmeme konusunda emin olamadıkları, öğrencilerin büyük çoğunluğunun sağlık bilgilerini aramak için interneti kullandığı, bilgi ve gelişmeleri daha çok sosyal medyadan takip ettikleri saptanmıştır (Mıdık & Aker, 2021).

Bu çalışmada sağlık alanı üniversite öğrencilerinin %47'sinin son 12 ayda internetteki sağlık bilgilerini bazen sıklık düzeyinde okuduğu, %76,6'sının internette sağlıkla ilgili özellikle beğendiği bir sitenin olmadığı, %54,3'ünün son 12 ay içinde interneti laboratuvar veya radyolojik sonuçları görüntülemek için kullandığı, %77,1'inin son 12 ay içinde Instagram, Facebook, Twittter vb. sosyal medya uygulamaları ile sağlık veya hastalıkla ilgili bir video izlediği, %75'inin son 12 ay içinde YouTube'da sağlıkla veya hastalıkla ilgili bir video izlediği, %62,1'inin son 12 ay içinde internette geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları ilgili bilgi araştırmadığı ve %58,6'sının sağlığı hakkında karar verirken internetin yararlı olduğu yönünde görülerini ifade etmişlerdir.

Bu çalışmada, yakınları ve tanıdıkları için internetten sağlık bilgisi arayan, internet aracılığıyla herhangi bir sağlık kurumu arayan, interneti kullanarak hekim randevusu alan, sağlıkla ilgili herhangi bir yazılıma veya uygulamaya sahip, internetteki sağlık bilgilerini okuma sıklığı "her zaman" düzeyinde olan, internette sağlıkla ilgili özellikle beğendiği bir site bulunan, interneti laboratuvar veya radyolojik sonuçları görüntülemek için kullanan, sosyal medya uygulamaları ile sağlık veya hastalıkla ilgili bir video izleyen, YouTube'da sağlıkla veya hastalıkla ilgili bir video izleyen, internette geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarıyla ilgili bilgi araştıran ve sağlığı

hakkında karar verirken interneti çok yararlı olarak gören katılımcıların e-sağlık okuryazarlığı puanı diğerlerine göre daha yüksek bulunmuştur.

Şengül vd. (2017) çalışmasında, sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin %39,7'si sağlıklarıyla ilgili kararlar almada internetin yardımcı olduğunu belirtirken, öğrencilerin %55,1'i internette sağlık kaynaklarına erişebilmenin önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Kilit & Eke (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, en çok sağlık bilgisi edinilen kaynakların sağlık personeli, internet ve sosyal medya, en az sağlık bilgisi edinilen üç kaynağın ise radyo, telefon danışma hattı ve mobil sağlık uygulamaları olduğu görülmüştür. Aynı çalışmada bireylerin en çok güvendiği kaynağın sağlık personeli, en az güvendiği kaynağın radyo olduğu belirlenmiştir (Kilit & Eke, 2019). (Yan, 2010) tarafından internette sağlık bilgisi arama yaygınlığını inceleyen çalışmada, profesyonel sağlık siteleri (%78) internette ziyaret edilen sitelerin çoğunluğunu oluşturmuştur. İnternette aranan sağlık konuları arasında kadın ve erkek sağlığı, kalp hastalıkları, kanser ve diyabet gibi hastalıklar yer almaktadır (Yan, 2010). James & Cedric Harville (2016) tarafından ABD'de gerçekleştirilen çalışmada, akıllı telefon sahibi bireylerin ve interneti sağlık bilgisi aramak için kullananların e-sağlık okuryazarlığı puanı daha yüksek bulunmuştur. Kim & Oh (2021) tarafından Güney Kore'de hemşirelik öğrencileri ile yürütülen çalışmada e-sağlık okuryazarlığı, sağlık bilgileri için sosyal medya kullanımı, çevrimiçi sağlık bilgisi arama davranışları ve sağlığı geliştirme davranışları ile ilişkili bulunmuştur.

Baydili (2020) tarafından COVID-19 sürecinde Youtube'daki doktor videolarının WHO ve Türkiye Cumhuriyeti sağlık bakanlığı söylemleri ile karşılaştırıldığı çalışmada, COVID- 19 sürecinde en sık bilgi aranılan internet kaynaklarından birinin Youtube olduğu ortaya çıkmıştır. Youtube'da COVID-19 ile ilgili videoların önemli bir kısmı pandemi ile ilgili kulaktan dolma ve hatalı bilgiler barındırmaktadır. Yazarın çalışmasında YouTube'daki doktor görüşlerinin bulunduğu videoların WHO ve Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı'nın açıklamaları ile büyük bir oranda örtüşmediği açıklanmıştır (Baydili, 2020). Oğlakçı-İlhan vd. (2019) tarafından sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları bilinme oranlarına bakıldığında en çok bilinen beş uygulama sırayla; kupa uygulaması, sülük uygulaması, hipnoz ile müzik terapi, akupunktur olarak bulunmuştur. Aynı çalışmada geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamalarını kullanan 76 öğrencinin %50'si geleneksel ve tamamlayıcı tıp hakkında "bazen" bilgi aradıklarını belirtmiştir. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp yöntemlerini nasıl öğrendikleri sorulduğunda verilen cevaplar sırasıyla internet, akraba, arkadaş, sağlık personeli, medya, baharatçılar olarak belirlenmiştir (Oğlakçı-İlhan vd., 2019).

Yapılan araştırma sonucunda, sağlık alanındaki üniversite öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeyinin orta düzeyin üzerinde olduğu, öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun internetteki sağlık ve hastalık konusundaki bilgilere orta düzeyde güvendikleri, sosyal medyanın sağlık ve hastalıkla ilgili bilgi edinmede dikkate değer araçlar oldukları belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarından yola çıkılarak, üniversite öğrencilerinin mevcut e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin belirli zaman aralıklarında ölçülmesi, öğrencilerin e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin artırılmasına yönelik eğitimlerin verilmesi, çevrimiçi ortamlarda sunulan sağlık bilgilerinin bilimsel temellere dayanması, çevrimiçi ortamlarda sunulan sağlık bilgilerinin yetkin otoritereler tarafından denetlenmesi ve sağlık sorunlarının önüne geçilmesi, çevrimiçi ortamlarda sunulan sağlık bilgilerinde bireyleri yanıltıcı bilgiler sunan sitelerin kapatılması, çevrimiçi ortamlarda sunulan sağlık bilgilerinde güvenilir kaynakların, makalelerin ve bilimsel araçların kullanılması önerilmektedir. Gelecek araştırmalarda kronik hastalığa sahip veya yaşlı nüfustaki bireylerin e-sağlık okuryazarlığı ve çevrimiçi sağlık arama davranışları incelenebilir. Yapılacak çalışmaların sonuçları bu çalışmanın bulguları ile karşılaştırılabilir.

Kaynakça

Aktürk, Ü. (2018). Bir aile sağlığı bölgesindeki 18-49 yaş arası kadınların e-sağlık okur yazarlık düzeylerinin ve bunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Journal of Human Rhythm, 4*(1), 52–58.

Baydili, İ. (2020). Covid-19 sürecinde Youtube'daki doktor videolarının WHO ve Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı söylemleri ile karşılaştırılması. *Electronic Turkish Studies, 15*(4). https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44188

Bozkanat, E. (2018). Kitle-kişisel iletişim ile sağlık bilgisi arama: Bir facebook grubu örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *46*, 291–305.

Caiata-Zufferey, M., Abraham, A., Sommerhalder, K., & Schulz, P. J. (2010). Online health information seeking in the context of the medical consultation in Switzerland. *Qualitative health research*, *20*(8), 1050–1061. https://doi.org/10.1177/2F1049732310368404

Can, A., Sönmez, E., Özer, F., Ayva, G., Bacı, H., Kaya, H., Uyan, O., Ulusoy, G., Öğütçü, N., & Aslan, D. (2014). Sağlık arama davranışı olarak internet kullanımını inceleyen bir araştırma. *Cumhuriyet Medical Journal*, *36*(4), 486–494. http://dx.doi.org/10.7197/1305-0028.66422

Cho, J., Park, D., & Lee, H. E. (2014). Cognitive factors of using health apps: systematic analysis of relationships among health consciousness, health information orientation, eHealth literacy, and health app use efficacy. *Journal of medical Internet research*, *16*(5), e3283. http://dx.doi.org/10.2196/jmir.3283

Dashti, S., Peyman, N., Tajfard, M., & Esmaeeli, H. (2017). E-Health literacy of medical and health sciences university students in Mashhad, Iran in 2016: a pilot study. *Electronic physician*, *9*(3), 3966. https://doi.org/10.19082/3966

Ekinci, Y., Tutgun Ünal, A., & Tarhan, N. (2021). Dijital sağlık okuryazarlığı üzerine bir alanyazın incelemesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, *4*(2), 148–165. https://doi.org/10.48174/buaad.42.1

Erdoğan, A., & Hocaoğlu, C. (2020). Siberkondria: Bir gözden geçirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 12*(4), 435–443. https://doi.org/10.18863/pgy.654648

Ergün, S. (2017). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde sağlık okuryazarlığı. *Kocaeli Tıp Dergisi*, *6*(3), 1–6.

Ghweeba, M., Lindenmeyer, A., Shishi, S., Abbas, M., Waheed, A., & Amer, S. (2017). What predicts online health information-seeking behavior among Egyptian adults? A cross-sectional study. *Journal of medical Internet research*, *19*(6), e6855.

Gilstad, H. (2014). Toward a comprehensive model of eHealth literacy. *PAHI*, 63–72. https://doi.org/10.1.1.667.6893

Görkemli, H. N. (2017). Sağlık iletişiminde internet kullanımı üzerine bir araştırma. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, *7*(1), 122–138.

HINTS. (2022). The health information national trends survey. https://hints.cancer.gov/

Jacobs, W., Amuta, A. O., & Jeon, K. C. (2017). Health information seeking in the digital age: An analysis of health information seeking behavior among US adults. *Cogent Social Sciences*, *3*(1), 1302785. https://doi.org/10.1080/23311886.2017.1302785

James, D. C. S., & Cedric Harville, I. I. (2016). Peer reviewed: eHealth literacy, online help-seeking behavior, and willingness to participate in mHealth chronic disease research among African

Americans, Florida, 2014–2015. *Preventing chronic disease, 13*. https://doi.org/10.5888/pcd13.160210

Kilit, D. Ö., & Eke, E. (2019). Bireylerin sağlık bilgisi arama davranışlarının değerlendirilmesi: Isparta ili örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *22*(2), 401–436.

Kim, S., & Oh, J. (2021). The relationship between e-health literacy and health-promoting behaviors in nursing students: A multiple mediation model. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(11), 5804. https://doi.org/10.3390/ijerph18115804

Kurtoğlu, İ., Yılmaz, N., & Taş, M. A. (2021). Kronik hastaların e-sağlık okuryazarlık düzeyleri üzerine bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *35*, 126–136. https://doi.org/10.20875/makusobed.1009918

Li, J., Theng, Y.-L., & Foo, S. (2016). Predictors of online health information seeking behavior: Changes between 2002 and 2012. *Health informatics journal*, *22*(4), 804–814. https://doi.org/10.1177/1460458215595851

Mansur, F., & Ciğerci, K. (2022). Siberkondri ve e-sağlık okuryazarlığı arasındaki ilişki. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *11*(1), 11–21. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.961457

Mıdık, Ö., & Aker, S. (2021). Tıp fakültesi öğrencilerinin pandemi sürecinde e-sağlık okur yazarlık düzeyleri ve sağlık bilgisi arama davranışları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, *30*(4), 245–251. https://doi.org/10.17942/sted.730259

Norman, C. D., & Skinner, H. A. (2006a). eHEALS: the eHealth literacy scale. *Journal of medical Internet research*, *8*(4), e507. https://doi.org/10.2196/jmir.8.4.e27

Norman, C. D., & Skinner, H. A. (2006b). eHealth literacy: essential skills for consumer health in a networked world. *Journal of medical Internet research*, *8*(2), e506. https://doi.org/10.2196/jmir.8.2.e9

Oğlakçı-İlhan, A., Sirekbasan, S., & Gürkök-Tan, T. (2019). Sağlık hizmetleri meslek yüksek okulu öğrencilerinin geleneksel ve tamamlayıcı tıp ile ilgili bilgi düzey ve tutumlarının değerlendirilmesi. *Ankara Med J*, *19*(4), 736–744. https://doi.org/10.17098/amj.651980

Orhan, M., Sayar, B., & Biçer, E. B. (2020). Üniversite öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılması: sağlık bilimleri lisans ve lisansüstü öğrencileri üzerine bir araştırma. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, *2*(3), 141–157. https://doi.org/10.46413/boneyusbad.774824

Özer, Ö., Özmen, S., & Özkan, O. (2020). Sosyal medya kullanımının e-sağlık okuryazarlığına etkisinin incelenmesi. *Alanya Akademik Bakış*, *4*(2), 353–367. https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.679417

Park, J. W., & Kim, M. (2017). A comparison study of e-health literacy and self-care agency between nursing students and non-health department women college students. *Journal of Korean Academy of Nursing Administration*, *23*(4), 439–449. https://doi.org/10.11111/jkana.2017.23.4.439

Sağlık Bakanlığı Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü (2018). *Türkiye sağlık okuryazarlığı düzeyi ve ilişkili faktörleri araştırması*. *Yayın No:1103,* Özyurt Matbaacılık, Ankara.

Şengül, H., Çınar, F., Çapar, H., Bulut, A., & Çakmak, C. (2017). Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlığı bilgi düzeyleri ve internet kullanımına yönelik tutumları: bir vakıf üniversitesi örneği. *Journal of Social and Humaities Sciences Research*, *4*(5), 1277–1287.

Sezgin, D. (2013). Sağlık okuryazarlığını anlamak. *İLETİ-Ş-İM*, 73–92.

Shiferaw, K. B., Tilahun, B. C., Endehabtu, B. F., Gullslett, M. K., & Mengiste, S. A. (2020). E-health literacy and associated factors among chronic patients in a low-income country: a cross-sectional survey. *BMC medical informatics and decision making*, *20*(1), 1–9. https://doi.org/10.1186/s12911-020-01202-1

Stellefson, M., Hanik, B., Chaney, B., Chaney, D., Tennant, B., & Chavarria, E. A. (2011). eHealth literacy among college students: a systematic review with implications for eHealth education. *Journal of medical Internet research*, *13*(4), e1703. https://doi.org/10.2196/jmir.1703

Sümbüloğlu, V., & Sümbüloğlu, K. (2005). Klinik ve saha araştırmalarında örnekleme yöntemleri ve örneklem büyüklüğü. *Ankara, Türkiye: Hatiboğlu Yayınevi*.

Tamer Gencer, Z. (2017). Norman ve Skinner'ın e-sağlık okuryazarlığı ölçeğinin kültürel uyarlaması için geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *University Faculty of Communication Journal/Istanbul Üniversitesi Iletisim Fakültesi Hakemli Dergisi*, *52*. https://doi.org/10.17064/iuifd.333165

Tosun, N., & Hoşgör, H. (2021). E-sağlık okuryazarlığı ve akılcı ilaç kullanımı farkındalığı arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 22(2), 82-102.* https://doi.org/10.37880/cumuiibf.896847

Uslu, D., & Şeremet, G. (2020). Bireylerin e-sağlık okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, *6*(2), 386–394.

Üstündağ, A. (2021). COVID 19 pandemi sürecinde ergenlerin e-sağlık okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, *10*(2), 36–46. https://doi.org/10.46971/ausbid.897872

Wang, X., Shi, J., & Kong, H. (2021). Online health information seeking: A review and meta-analysis. *Health Communication*, 36(10), 1163–1175. https://doi.org/10.1080/10410236.2020.1748829

WHO. (2013). *Health literacy: The solid facts. Copenhagen, Denmark.*

WHO. (2022). *Health promotion: Health literacy*. https://www.who.int/healthpromotion/health-literacy/en/

Yan, Y. Y. (2010). Online health information seeking behavior in Hong Kong: an exploratory study. *Journal of Medical Systems*, *34*(2), 147–153. https://doi.org/10.1007/s10916-008-9226-9

Yang, S.-C., Luo, Y.-F., & Chiang, C.-H. (2017). The associations among individual factors, eHealth literacy, and health-promoting lifestyles among college students. *Journal of medical Internet research*, *19*(1), e5964. https://doi.org/10.2196/jmir.5964

Yıldız, A. (2021). Sağlık alanında öğrenim gören yükseköğrenim öğrencilerinin internete yönelik tutumlarının e-sağlık okuryazarlık düzeylerine etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(79), 1420–1431. https://doi.org/10.17755/esosder.776459

Yüksel, O., & Deniz, S. (2019). Bireylerin e-sağlık okuryazarlık düzeyinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *2nd International Conference on Data Science and Applications (ICONDATA'19)*.

Zhao, Y., & Zhang, J. (2017). Consumer health information seeking in social media: a literature review. *Health Information & Libraries Journal*, *34*(4), 268–283. https://doi.org/10.1111/hir.12192

Zülfikar, H. (2014). Hastaların İnternet kullanımı ve elektronik ortamdaki sağlık bilgilerine erişim davranışları. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, *22*(1), 46–52.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı / Contribution rate statement of researchers:

1. Yazar/First author %40

2. Yazar/Second author %30

3. Yazar/Third author %30

2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).

Teşekkür: Bu çalışma TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir (This work was supported by the Scientific and Technological Research Council of Türkiye - TÜBİTAK).